

незалежно від статі. Крім того, спадкоємець до моменту вступу на престол повинен бути протестантом. В даний час спадкоємцем престолу є Чарльз, принц Уельський, спадкоємцем другої черги – його старший син принц Вільям, спадкоємцем третьої черги – старша дитина принца Вільяма принц Джордж Кембриджський [2].

Отже, тривала, еволюція англійської монархії дозволила їй, по-перше, пристосуватися до мінливих умов та, по-друге, виглядати в очах своїх підданих інститутом, що стоїть над політикою і міжпартійною боротьбою.

Список використаних джерел та літератури:

1. Почему в Англии монархия? URL: <https://www.voprosy-kak-i-pochemu.ru/pochemu-v-anglii-monarhiya/>
2. Саликов Д. Х. Место и роль монарха в системе государственной власти в современной Великобритании / Д. Х. Саликов // Вестник Челябинского государственного университета. – 2015. – № 1 (356). Управление. – Вып. 10. – С. 151–155.
3. Абрекова Ж. А. Эволюция английской монархии в первой половине XX века / Ж. А. Абрекова: Дис. ... канд. ист. наук: 07.00.03: Ставрополь, 2004. – 178 с.

Зубко Ганна Олександрівна
студентка 1 курсу історичного факультету,
Житомирський державний університет ім. І. Франка

Нормативно-правове забезпечення права на освіту в Україні

Освіта – основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави. Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Освіта в Україні має складну структуру європейського типу і включає дошкільну освіту, загальну середню освіту, позашкільну освіту, професійно-технічну освіту, вищу освіту, післядипломну освіту, самоосвіту [4, с. 155–157].

Крім того, встановлені такі освітні рівні: дошкільна освіта, початкова освіта, базова середня освіта, профільна середня освіта, перший (початковий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти, другий (базовий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти, третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти, фахова передвища освіта, початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, другий (магістерський) рівень вищої освіти, третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень вищої освіти, науковий рівень вищої освіти [1, ст. 10].

Прийняття такої розгалуженої схеми має принципове значення, оскільки це гарантує людині вільність вибору і дає можливість отримати освіту у відповідності до розумових і професійних здібностей. Згідно до Закону України «Про освіту» громадяни України мають право на отримання освіти за різними формами: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна

(екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві); дуальна [1, ст. 9].

Обов'язковою первинною складовою системи безперечно є дошкільна освіта. Нині в Україні функціонує система дошкільних закладів, у контексті освітньої реформи продовжують свою діяльність навчально-виховні комплекси «школадитячий садок». В Україні проводиться різнопланова робота щодо повного охоплення навчанням усіх дітей шкільного віку.

Відповідно до статті 53 Конституції України повна загальна середня освіта є обов'язковою та забезпечує всебічний розвиток дитини як особистості, її нахилів, здібностей, талантів, трудову підготовку, професійне самовизначення, формування загальнолюдської моралі, засвоєння визначеного суспільними, національно-культурними потребами обсягу знань про природу, людину, суспільство і виробництво, екологічне виховання, фізичне вдосконалення [6].

Згідно до Закону України «Про загальну середню освіту» освіта в Україні є обов'язковою і надається у різних типах закладів освіти. Основним з-поміж них є середня загальноосвітня школа трьох ступенів: I – початкова школа (1–4 класи), що забезпечує початкову загальну освіту, II – основна школа (5–9 класи), що забезпечує базову загальну середню освіту, III – старша школа (10–11 класи), що забезпечує повну загальну середню освіту [2].

Для розвитку здібностей, обдарувань і талантів дітей діють профільні класи (з поглибленим вивченням окремих предметів або початковою допрофесійною підготовкою), спеціалізовані школи, гімназії, ліцеї, колегіуми, а також різні типи навчально-виховних комплексів, об'єднань.

Позашкільна освіта та виховання спрямовуються на розвиток здібностей, талантів у дітей, учнівської та студентської молоді, задоволення їх інтересів, духовних запитів і потреб у професійному самовизначенні.

До позашкільних закладів освіти належать: центри, станції дитячої, юнацької творчості, учнівські та студентські клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, школи мистецтв, студії, початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади, бібліотеки, оздоровчі та інші заклади.

Професійно-технічна освіта зорієнтована на здобуття професії, перепідготовку, підвищення професійної кваліфікації. Відповідними закладами освіти є: професійно-технічні училища, професійно-художні училища, професійні училища соціальної реабілітації, училища-агрофірми, училища-заводи, вищі професійні училища, навчально-виробничі центри, центри підвищення і перепідготовки робітничих кадрів, навчально-курсіві комбінати, інші типи закладів, що надають робітничу професію.

Вища освіта забезпечує фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку, здобуття громадянами освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, удосконалення наукової та професійної підготовки, перепідготовку та підвищення їх кваліфікації. Закладами вищої освіти є коледжі, інститути, академії, університети.

Післядипломна освіта (спеціалізація, стажування, клінічна ординатура, підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів) сприяє одержанню нової кваліфікації, нової спеціальності та професії на основі раніше здобутої у закладі освіти і досвіду практичної роботи, поглибленню професійних знань, умінь за спеціальністю, професією. До закладів післядипломної освіти належать: академії, інститути, (центри) підвищення кваліфікації, перепідготовки, вдосконалення, навчально-курсіві комбінати; підрозділи вищих закладів освіти (філіали, факультети, відділення та інші); професійно-технічні заклади освіти; відповідні підрозділи в організаціях та на підприємствах.

Для самоосвіти громадян державними органами, підприємствами, установами, організаціями, об'єднаннями громадян, громадянами створюються відкриті та народні університети, лекторії, бібліотеки, центри, клуби, теле-, радіо навчальні програми тощо[1, с. 10–12].

Структура вищої освіти України розбудована відповідно до структури освіти розвинених країн світу, яка визначена ЮНЕСКО, ООН та іншими міжнародними організаціями.

Вища освіта є складовою системи освіти України, що визначена Законом України «Про вищу освіту» [4]. Вона забезпечує фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку за такими ступенями: «Молодший бакалавр», «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії», «Доктор наук».

Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми чи науковими програмами на таких рівнях вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень; науковий рівень [4, ст. 5].

Прийом громадян до закладів вищої освіти проводиться на конкурсній основі відповідно до здібностей незалежно від форми власності навчального закладу та джерел оплати за навчання.

Ступеневість вищої освіти полягає у здобутті різних рівнів на відповідних етапах (ступенях) вищої освіти. Вона може бути реалізована як через неперервну програму підготовки, так і диференційовано, відповідно до структури ступеневості.

В системі вищої освіти функціонують заклади вищої освіти державної та інших форм власності. Підготовка фахівців з вищою освітою в Україні здійснюється за 29 галузями знань, які включають 293 спеціальності [7].

Вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та фахової підготовки в Україні встановлюються Державними стандартами освіти, тобто, нормами які визначають вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівня. Державні стандарти освіти розробляються з кожного напрямку підготовки (спеціальності) для різних освітньо-кваліфікаційних рівнів [3].

Таким чином, право на освіту закріплене в конституції України та реалізовується через розгалужену систему нормативно-правових актів та закладів освіти.

Список використаних джерел та літератури:

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n131>
2. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14/stru#Stru>
3. Державні стандарти освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
4. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#n77>
5. Шинкарук В. Основні напрями модернізації структури вищої освіти України / В. Шинкарук // Вища школа. – 2007. – № 5. – С. 3–16.
6. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/254к/96-вр>
7. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>

Державний лад США

За формою державного устрою США є федерацією, до складу якої входить 50 штатів, Федеральний округ Колумбія, острова Пуерто-Ріко і Гуам. Крім того в прямому управлінні США знаходяться Віргінські острови й Східне Самоа.

За своєю природою федерація американських штатів носить договірно-конституційний характер. Договірною вона була на самому початку свого створення, коли 13 «первинних» штатів вирішили об'єднатися на добровільних засадах в єдину союзну державу, закріпивши це рішення прийняттям Конституції 1787 р. Решта 37 штатів увійшли до складу федерації на підставі реалізації конституційної норми, що наділила Конгрес правом приймати в союз нові Штати. При цьому слід зазначити, що нові штати створювалися на територіях, отриманих шляхом завоювання (Техас), покупки (Аляска) і за допомогою інших способів.

Незважаючи на поліетнічний склад населення США і наявність місць компактного проживання етнічних груп, американський федералізм позбавлений національного забарвлення. В основу федерації США покладено суто територіальний принцип. Серед принципів, що становлять конституційно правову основу федеральної держави в США, найважливішими є: суверенітет; рівноправність штатів; верховенство федеральної Конституції, федеральних законів і федеральних властей; жорстке розмежування повноважень Союзу і штатів [1, с. 67].

Суб'єктами федерації є штати, які володіють основними ознаками державних утворень. Кожен штат має свою конституцію, своє законодавство, свої органи влади і громадянство.

Творці Конституції США приділили значну увагу проблемі обмеження повноважень штатів. Останнім заборонялося вступати в будь-які союзи, договори або конфедерації, карбувати монету, обкладати митом або зборами імпорт та експорт товарів тощо. Таке вирішення на конституційному рівні питання про компетенцію штатів не могло не викликати їхнього невдоволення, і стало однією з причин відмови окремих із них ратифікувати Конституцію 1787 р. Необхідність зняття напруги і внесення ясності в це питання зумовили прийняття Х Поправки до Конституції, яка зарезервувала за штатами залишкову компетенцію. «Повноваження, – йдеться в ній, – ненадані цією Конституцією Сполученим Штатам ... залишаються за штатами». Одним із таких повноважень є право штатів самостійно вирішувати питання, пов'язані з організацією власної публічної влади [4, с. 40–41].

Структуру органів влади в штатах визначають місцеві конституції. Загалом, вона подібна до структури федеральних органів влади. В основі організації державної влади в штатах лежить принцип жорсткого поділу законодавчої, виконавчої та судової влади. Законодавча влада в штатах належить виборним представницьким органам, зазвичай об'єднаним поняттям «легіслатура» (законодавчий орган). Головна функція легіслатур – прийняття законів. В організаційному відношенні вони багато в чому нагадують федеральний Конгрес. Крім штату Небраски, легіслатури інших штатів складаються з двох палат. Нижня палата, яка часто називається палатою представників, обирається на 2, рідко – на 4 роки в складі від 40 до 400 членів. На чолі палати стоїть спікер, який представляє партійну більшість. Верхня палата, тобто